

14 juli 2023

Onderwerp: Zienswijze KNNV afdeling Natuurlijk Rotterdam op Partiele Herziening
Omgevingsvisie Oostflank

Gemeente Rotterdam
t.a.v. Stadsontwikkeling, Ruimte, Wonen en Milieu
Postbus 6575
3002 AN Rotterdam.

Geacht College,

Graag willen wij vanuit onze doelstelling van natuurbescherming onze zienswijze geven op de Partiele Herziening Omgevingsvisie Oostflank. In plaats van zoals gebruikelijk diep in te gaan op de procesmatige, juridische, plantechische aspecten van deze ingrijpende herziening kiezen we er voor om op enkele voor ons belangrijke natuuraspecten te reageren. Dat zijn de gevolgen van de nieuwe oeververbinding, de opheffing van de groene parels van maar liefst drie volkstuinen en de gevolgen voor de biodiversiteit in Rotterdam.

1. Nieuwe oeververbinding

Veel aandacht gaat uit naar de nieuwe oeververbinding. Terecht en niet in de laatste plaats omdat er natuurwaarden voor dienen te verdwijnen, het milieu van de aanliggende wijken er op achteruit dreigt te gaan en er veel geld mee gemoeid is.

Wij vragen ons af waarom deze verbinding tussen Kralingen en Zuidplein nodig is? Welke voor het stedelijk weefsel belangrijke knooppunten worden door deze verbinding verbonden? Welke noodzaak is er aan verbonden om deze knooppunten met elkaar te verbinden?

Wij zien deze noodzaak niet. U twijfelt er kennelijk ook aan. Immers als er sprake is van een voor het stedelijk weefsel cruciale verbinding dan moeten we kiezen voor een hoogwaardige metroverbinding, zoals dat ook het geval zou zijn in met Rotterdam vergelijkbare steden. Daar zou het ondenkbaar zijn om een levensnoodzakelijke verbinding af te doen met een simpele tram. U kiest voor een auto- en trambrug en -verbinding uit financiële overwegingen. Daarmee is al meteen duidelijk dat het geen levensnoodzakelijke verbinding is. Dat is voorsnog ook ons standpunt. De verkeersrelaties tussen Zuidplein en Kralingen kunnen gemakkelijk afgewikkeld worden via de bestaande verbindingen, zoals de A15 en A16 en de extra reguliere NS-lijn tussen Blaak en Feijenoord.

Naast het gebrek aan noodzakelijkheid zijn er nog twee ernstige bezwaren tegen de nieuwe oeververbinding:

- Milieu in de aanliggende wijken
Bewoners van De Esch vrezen voor het milieu in de wijk. De levensverwachting van Rotterdammers is al beduidend lager dan in Nederland vanwege hoge fijnstofuitstoot. De nieuwe oeververbinding trekt extra autoverkeer aan. De in 2021 vastgestelde WHO-normen zijn:
 - NO2 10
 - PM 2,5 5
 - PM10 15Gaat de luchtkwaliteit in de aanliggende wijken aan deze normen voldoen?

- Natuurwaarden oeververbinding

Voor de aanleg van de oeververbinding dreigen een aantal voor de stad belangrijke natuurwaarden nodeloos verloren te gaan.

Het gaat o.a. om:

- *Bomenkap bijvoorbeeld langs de hele Kralingse Zoom/Boszoom.*

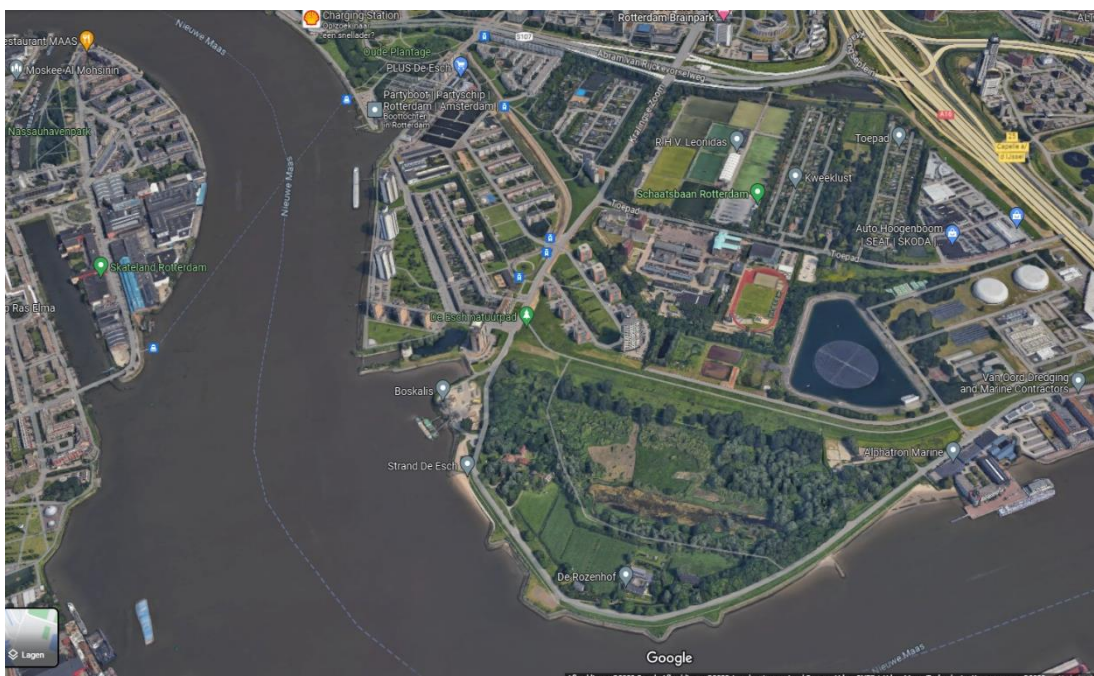
De Bewonersvereniging Kralingen Oost heeft hier in haar zienswijze ook al op gewezen. Het duurt jaren voordat de hier ontstane volwassen boomsingels na rigoureuze kap ervan weer door compensatie hersteld zijn. Hier moeten we met het oog op de versnelde klimaatverandering en het toch al stenen klimaat in onze stad zeer terughoudend mee zijn.

- *Aantasting Maasoever Polder De Esch*

De nieuwe oeververbinding vernielt de hier nu aanwezige voor onze stad bijzondere biotoop door de aantakking op de Nessedijk/Kralingse Zoom. In de Toelichting staat de niet mis te verstane tekst:

Het natuurlijke karakter van polder de Esch dreigt te worden aangetast, dijkstructuren worden aangetast of verdwijnen. Hiermee ondergaat een oud poldergebied een forse transformatie. Van zeer negatieve impact op het areaal gebouwd erfgoed is de mogelijke verdwijning van een monumentale boerderij.

Tenzij het echt noodzakelijk is moeten we dat niet doen. De plannen spreken over een nieuw rivierpark hier, maar dat is er al langs de Nessedijk in Polder De Esch. Versterk de bestaande kwaliteiten van die groene parel, maar verniel het niet met die nieuwe oeververbinding. Polder De Esch is een onderdeel van Natuur Netwerk Nederland.

Figuur 1 Uitsnede Google Maps Polder De Esch langs de Nessedijk en rechts boven het complex van ATV Kweeklust en de Joodse Begraafplaats. ATV Kweeklust en de Joodse Begraafplaats vormen vormen een onbreukelijk ensemble als cultureel erfgoed.

Ons voorstel zou zijn om het budget van de niet-noodzakelijke oeververbinding te investeren in de natuurlijke kwaliteit van kleinschalige inbreidingslocaties voor nieuwe woningen.

2. Volkstuinen Groene Parels

Het college van burgemeester en wethouders vraagt drie volkstuincomplexen in de Oostflank om over tien jaar plaats te maken voor nieuwe woningen, sportterreinen en andere voorzieningen. Het gaat om de volkstuinen van de Amateurtuindersvereniging (ATV) Ommoord, Volkstuinvereniging De Venhoeve aan de Boszoom en Volkstuinvereniging Kweeklust aan het Toepad in De Esch. De gemeente overlegt met de besturen van de volkstuinen over een goede overgangsregeling, een voorrangregeling op een plek bij een andere volkstuin en financiële compensatie. Onvermeld blijft de enorme schade die wordt toegebracht aan de culturele en biodiversiteitswaarden als we deze drie Groene Parels vernietigen.

Biodiversiteitswaarden

We begrijpen het ook niet. De gemeente heeft precies dit jaar Rotterdam National Park gelanceerd. Een programma om de natuur met het hele stedelijk weefsel te verbinden en dan gaan we drie grote volkstuincomplexen vernietigen. Dit kan echt niet. Wij zijn op dit moment bezig om de biodiversiteitswaarden van de volkstuincomplexen in kaart te brengen en zullen daar verslag van doen. Zie verder over biodiversiteit punt 3

Culturele waarden

Ons inziens behoren de volkstuincomplexen tot het cultureel erfgoed van de stad. Ze behoren tot de hotspots voor de samenkomst van culturen en leeftijden en diversiteit, aldus de Monitor leefbaarheid en veiligheid volkstuinen Rotterdam.¹ We hebben dan ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed gevraagd om onderzoek te doen naar de culturele waarden van deze volkstuinverenigingen om ze te bestempelen als cultureel erfgoed. Dit erfgoed zou juist een stad als Rotterdam met zijn arbeidersachtergrond moeten koesteren.

Monitor Volkstuinen 2021 gemeente Rotterdam

Een drastische afname van het aantal volkstuinen is strijdig met de door de gemeente in de Monitor Volkstuinen onderzochte behoefte. In 2030 is de prognose een behoefte van 6200 tuinen. In 2021 waren er 4500. Het geprognosticeerde tekort is 1700. Er moeten geen tuinen af, er moeten tuinen bij.²

3. Biodiversiteit Rotterdam

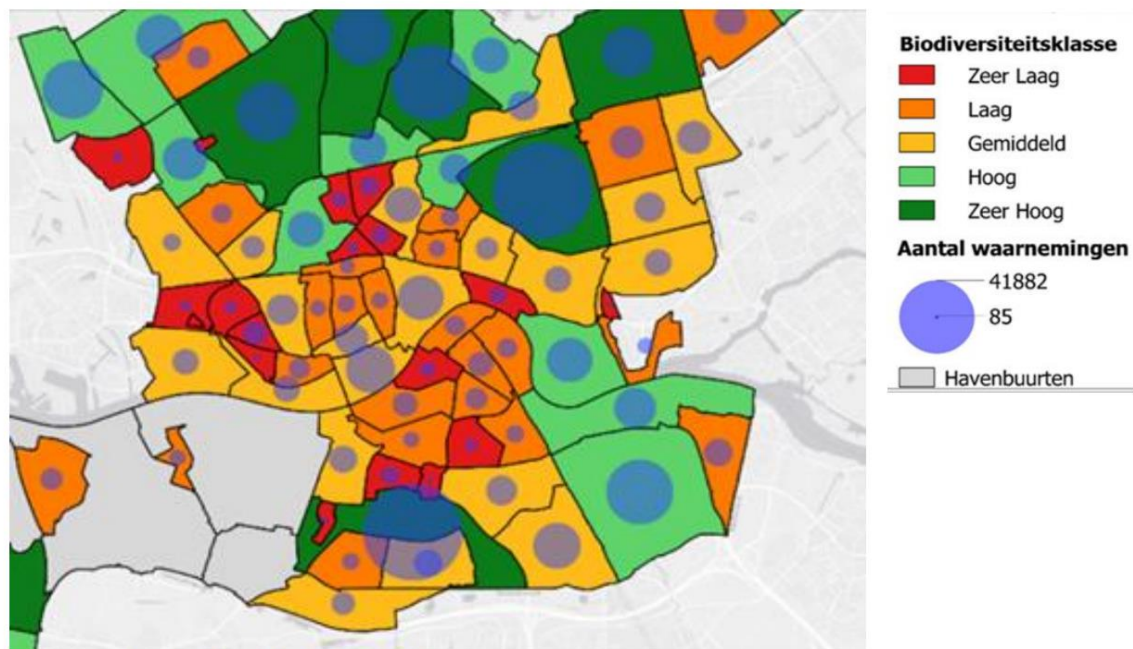
In de Toelichting worden behartigenswaardige woorden gewijd aan de biodiversiteit die door de Herziening wordt bedreigd. We citeren deze tekst en figuur 5.8. hieronder in zijn geheel vanwege het scherpe en terechte oordeel dat de gemeente over de eigenplannen velt.

De biodiversiteit in en rond Rotterdam staat onder druk. In Nederland als geheel neemt ze al jaren af. Rotterdam scoort daarbij ver onder het nationaal gemiddelde (Nationale Monitor Duurzame Gemeenten, 2018). Vanwege de achteruitgang van de biodiversiteit is in Rotterdam het programma biodiversiteit opgezet. Vanuit dit programma is een natuurindicatiekaart opgesteld voor de Gemeente Rotterdam. Deze geeft per deelgebied een indicatie van de biodiversiteit. Het aandeel waarnemingen is niet evenredig verdeeld over de stad, waarbij sommige stadsdelen veel waarnemingen opleveren, maar enkele andere juist zeer weinig. Daarom wordt momenteel een stadsbreed meetnet voor monitoring van biodiversiteit uitgezet. Uit de huidige kaart valt op dat in het A-Z gebied Kralingse Plas/Bos en de Boszoom als waarnemingsgebied zeer hoog scoren. De hoge score is ook deels beïnvloed door de grotere hoeveelheid data die voor deze gebieden beschikbaar is. Dat geldt ook voor De Esch, het gebied rondom Feyenoord City en IJsselmonde, die op grond van beschikbare waarnemingen eveneens hoog scoren qua biodiversiteitsklasse. Op basis van aanwezige

¹ Ferwerda, H., Wolsink, J., Van Esseveldt, J. (2021). Monitor leefbaarheid en veiligheid volkstuinen Rotterdam, Bureau Beke

² Hoppsteyn, M. (2021). Monitor Volkstuinen 2021. Gemeente Rotterdam, afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI)

biotopen is een relatief hoge biodiversiteit hier ook zeker realistisch. De wijken Zuidplein, Alexander en Bloemhof Hillesluis scoren laag qua biodiversiteitsklasse, vanwege het zeer beperkte aantal waarnemingen wat hiervoor gebruikt kon worden. Echter een lage biodiversiteit is hier ook daadwerkelijk te verwachten door het grote areaal aan versteende omgeving en een beperkt groenoppervlak. De beoordeling van de staat van de natuur in de referentiesituatie is al met al matig tot negatief. Autonome verstedelijking in de knooppunten leidt tot een toename van de recreatiedruk, met name in de ecologische kerngebieden. Het ontbreekt in A-Z aan goede ecologische verbindingen tussen de kerngebieden. De biodiversiteit is over het algemeen matig.

Figuur 5.8: Biodiversiteitsindicatiekaart

De conclusie hier kan geen andere zijn dat de grootschalige inbreidingsplannen de biodiversiteit in de stad aantasten en daarmee in strijd zijn met de klimaatadaptatie die nodig is. Ondanks de scherpheid van deze tekst in de Toelichting op de Herziening gaat de planvorming verder. Dat vinden wij onbegrijpelijk. Deze conclusie leidt er toe dat van deze ingrijpende plannen moet worden afgezien. Kies samen met de wijkbewoners en Natuurlijk Rotterdam voor een kleinschalige aanpak en slimme inbreiding per wijk met een hoge natuurvriendelijkheid. Er zijn in Rotterdam inmiddels (landschaps)architecten, projectontwikkelaars, en aannemers genoeg met grote kennis en ervaring die willen werken aan kleinschalige natuurvriendelijke bouw.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter
Geert van Poelgeest

Secretaris Natuurbescherming
Huub van 't Hart